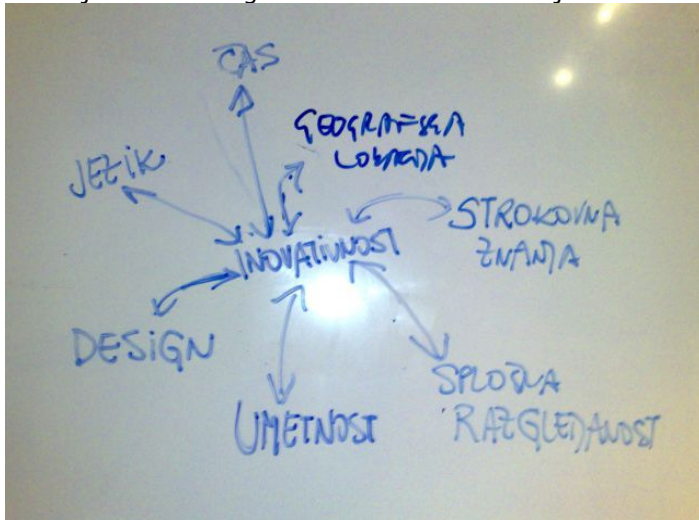

POEZIJA, JEZIK IN INOVATIVNOST

Ena največjih prednosti slovenskega prostora je njegova zgoščenost, vpetost v lokalne in globalne tokove na osnovi posameznikov in manjših skupin, ki samoiniciativno in iz lastnega prepričanja prispevajo h gradnji zavesti prostora in časa.

Verjamemo, da je naša naslednja priložnost v učinkoviti povezavi vseh, ki iščejo in ustvarjajo – od umetnikov, znanstvenikov in strokovnjakov vseh vrst, skratka tistih, ki neprestano iščejo in odkrivajo novo, tistih, ki vedo. Manifestacija novih mrež na teh osnovah bogati prostrana polja ustvarjalnosti za bogate žetve inovativnih idej.

Zanimiv pogled na vlogo poezije in jezika na razvoj inovativnosti, nam predstavlja Iztok Osojnik – pesnik, publicist, človek neverjetnih spoznanj, globokih navdihov in konkretnih sporočil. To je njegova zgodba in naša priložnost.

☪ Intervju z Iztokom Osojnikom

V: Kdo je Iztok?

O: Samobiten in ustvarjalen duh, ki počne marsikaj, hodi po vedno novih brezpotjih in raziskuje še neznana obzorja.

V: Kaj pomeni biti pesnik v današnjem času in prostoru?

O: Nekdo, ki s pomočjo skrajnih možnosti, ki mu jih nudi jezik, uresničuje še neznano, iz bodočnosti v današnji čas tekočo resničnost, njeno sedanjo obstojnost, to, da je. Treba je razumeti, da pesnik ni poseben poklic, ampak stanje, raven osebne kulture, znanja in uresničenosti. Vsak človek, ki preseže nivo sprejetega skupnega znanja in dejavno poseže v neznano, presežno, je ustvarjalec, ali kot so temu rekli stari Grki, poietai, pesnik.

V: Kakšna je vloga pesniškega izraza v današnji družbi?

O: Ključna, saj dobavlja tisto, čemur se reče obstoj sveta. In sicer na podoben način kot električni dinamometer ustvarja elektromagnetno polje. Nevidno in iz ozadja. Brez pesnikov – govorim o pesnikih in ne stihoklepcih – sveta kot obstoječega ne bi bilo. V tem je namreč bistvena razsežnost (pesniškega) jezika, da prav to omogoča.

V: Tudi jezik se spreminja skozi čas. Ali so te spremembe posledica ali generator sprememb, so jezikoslovci zgodovinarji ali vizionarji?

O: Živimo v svetu, ki je zgodovinski produkt človeka. Jezik je izvorna raven, na katerem se uresničuje novum sveta. Jezikoslovci so strokovnjaki, ki proučujejo že obstoječi jezik, so zgodovinarji. Tisti, ki ustvarjajo jezik, vizionarji, ki vizije ustvarjajo v neprestanem toku časa, ki priteka iz prihodnosti v ta trenutek zdaj, so pesniki, saj so edini, ki imajo živo znanje jezika in ga aktivno živijo. Spet opozarjam, da pesnik pomeni človeka, ki ima ustrezen ustvarjalni talent in ne poklicnega kovača stihov in rim.

V: Kaj lahko pesnik doprinese k razvoju inovativne družbe?

O: Pesnik je tisti, ki vzdržuje živi plamen ustvarjalnosti, torej tisti temeljni pogoj, ki pomeni osnovo vsake inovativne družbe. Inovativnost je v odnosu do ustvarjalnosti to, kar je tehnologija v odnosu do znanosti. Inovativnost aplicira spoznanja in znanja, ki jih generira čista ustvarjalnost kot temeljna možnost. Družba, ki v živo ohranja in neguje ustvarjalnost je edina družba, ki je lahko tudi inovativna. Saj drugače inovacije uvaža od drugod. S tem pa ni več niti izvirna niti samobitna, predvsem pa ni svetovno zanimiva ali konkurenčna, saj je korak za drugimi.

V: Ali slovenščina lahko pripomore k inovativnosti prostora, kako?

O: Slovenščina je eden od uspešnih svetovnih jezikov, ki za razliko od večine še obstoječih ne izumira, ampak se je celo utrdila (kot uradni jezik EU). Vsekakor pomeni (konkurenčno) uspešno zgodbo. Ne le, da uveljavlja svoj pogled na svet, ampak pomeni še več: ustvarja ta prostor. Ta prostor ni nobena danost sama po sebi, ampak njegov obstoj, njegova živa prisotnost ves čas izvira iz jezika, ki mu pravimo slovenščina, in ga prav po tem ločimo od drugih prostorov, ki jih generirajo drugi jeziki. Inovativnost prostora najprej pomeni, da tak prostor sploh je, da je različen, samobiten in uveljavljen. Torej po sebi in ne po nečem drugem. Če bi tu govorili nemško, kot je nekoč na nekem balkonu zahteval od svojih osvajalcev določen človek zgolj z enim testisom in kratko postriženimi brki pod nosom, bi bil ta prostor nekaj čisto drugega in tudi gospodarstvo bi bilo drugače postavljeno, vsekakor pa bi ljudje, ki delujejo v krogu tega gospodarstva bili povsem drugi. Tudi če bi tod govorili latinsko ali italijansko, kot so si ob začetku druge vojne zamislili nekateri krogi na Slovenskem, bi tega prostora ne bi bilo. Vse razlike tega prostora so vezane na njegovo izvirnost. Ta prostor je torej temeljna inovacija, iz katere rastejo vse druge delne inovacije.

V: Ali ima dvojina kak poseben pomen?

O: Seveda ga ima. Zavest o paru, dvojici, dveh rečeh pomeni pomemben rez v razlikovanju enega in množva. Dvojina je recimo jezik ljubezni. Povsem smešno bi bilo, da bi si dva zaljubljenca rekla: mi se ljubimo. Dvojina je tudi jezik dialoga, saj si midva nekaj rečeva, tako rekoč iz oči v oči. Pri tem jasno poudariva, da sva midva tista, torej neposredno udeležena, ki rečeva to in to. Dva sta vedno blizu drug drugega. Bližina je konkretna. Midva pomeni jaz in ti, in tako dalje. Pomeni najintimnejši družbeni pogovor. V dvojini se človek pogovarja z bogom, s svojim bližnjim, celo s svojim sovražnikom. Jasno je rečeno, da midva tako misliva in tako dalje. Mi je množinski osebek, ki izraža splošnost. Midva pa sva konkretna in jasna v svoji konkretnosti. Jaz in ti kot moj drugi. Drugi se tako približa, komunikacija je jasna in neposredna. V množinskem mi ni nobene neposrednosti komunikacije, ampak skrivanje za skupinskim, splošnim, obćim govorom, ki zavaja, saj zares ne veva, o kom je govora in kdo vse sodeluje v tem poslu. Mi, tako na splošno. Potem je treba precizirati. Če rečeva: midva sva se to dogovorila, je potem jasno, da tu ni tretjega v igri, ki se skriva v nejasnem govoru.

V: Kaj se lahko gospodarstvo nauči od poezije?

O: Gospodarstvo se lahko od poezije nauči vrsto stvari. Res je, da pesniki dodane vrednosti ne pojmujejo na enak način kot ekonomija. Za pesnike so ključne komponente dodane vrednosti vezane na blaginjo človeka v njegovi življenjski in družbeni celovitosti. Ni pesniške ustvarjalnosti brez investiranja v človeški potencial, znanje, življenjsko moč, samobitnost. Vsaka inovacija je plod številnih faktorjev in celovitega ozadja, ki je v osnovi proizvod bogatega, visoko razvitega družbenega okolja. Pomembno je, da človek v živo doživi na primer glasbo vrhunskega pianista, saj mu ta ne bo samo odprl poti v bogastvo tega čudežnega sveta čiste ustvarjalnosti, ampak ga bo silovito navdihnili in v njem sprožili vrsto procesov, ki mu bodo na lastnem področju omogočili nov način dela, razumevanja ali organizacije dela. Ni slučaj, da imajo vodilni menedžerji po svetu okoli sebe umetniške izdelke najvišje kvalitete. Napačno je misliti, da je to zgolj zaradi dobičkonosne investicije v umetnine. Če bi bilo tako, jih ne bi obdržali na stenah svojih pisarn ali hiš, ampak bi jih prodajali dalje. In tudi ne bi financirali vrhunske umetnosti. Stik z vrhunskim ustvarjalcem pomeni za človeka vir pretresljivega navdiha, dotika resničnosti onstran vsakdanjega tempa. Resnična umetnina ima posebno lastnost, da z vsakim novim pogledom ali poslušanjem odpre nova obzorja. Prav v tem je skrita moč poezije. Vsako naslednje branje človeka popelje stopnico dalje v neznano resničnost tega čudeža obstoja sveta. Toda ta stik se ne zgodi le ne na nivoju izmenjave nove informacije, ampak na živ način, ki se človeka dotakne v njegovem srcu, v njegovem živem centru. Dotik deluje kot seme, ki se mu zasadi v srcu in ga vodi, mu ponuja vedno nove misli, slike. Človek si v srcu popeva in napev raste. Vodi ga, nudi mu čas za tišino, premislek, tih notranji posvet, mu pomaga pri odločanju, nauči ga prisluhniti sebi. Opozori ga na globino vedno novih znanj in spoznanj. In tako dalje. Seveda pa ni lahko v anonimni množici odkriti vrhunskega umetnika. Poznamo tiste od včeraj, ki so se dokazali. Toda v živ stik lahko pridemo samo s temi, ki živijo danes, a so nevidni. Da jih človek prepozna, jim mora znati prisluhniti sam. Človek mora znati sam presoditi, saj nikoli ne ve, kdaj ga bo – pa čeprav dobronameren – nasvet drugega zavedel. Zato so se najuspešnejši gospodarstveniki vedno obdali tudi z najboljšimi umetniki. Zelo dobro so se zavedali, da gre za zelo pomembno in dolgotrajno investicijo. V samega sebe.

V: Ali ima pesnik mesto v razvojno-strateškem timu podjetja? Če ja, kakšno vlogo lahko odigra?

O: Menim, da vsekakor. Pesnik v smislu, ki sem ga opisal, pomeni nekoga, ki je pozoren na tisto dimenzijo ustvarjalnega postopka, ki izlušči tisto, česar še ni bilo, in to privede v obstoj, kar zdaj je. Pri tem izpostavlja dimenzijo jezika, ki kaže prav ta dogodek nastanka, nastajanja, postajanja, tega trenutka, ko je narejeno nekaj, česar (prej) ni bilo in zdaj obstaja. To zahteva določeno znanje in sposobnost za svobodno, neokvirjeno razmišljanje, gledanje na drugačen način in izrekanje tega, torej oblikovanje jezika, ki to lahko izreče. Ali inovacija ne pomeni prav tega? Nekaj novega, nekaj na drugačen način? Tako kot inženirji in tehnologi spoznanja znanstvenikov

spreminjajo uporabne produkte in orodja, tako so tudi pesniki lahko v razvojno-strateškem timu vir nenehnih novih idej in vizij, ki ostalim specialistom in strokovnjakom v timu omogočijo vedno novo razumevanje inovativnih posegov v procese oblikovanja dodane vrednosti in njenega ustvarjanja.

Intervju je naredila Violeta Bulc v septembru 2007.

Kdo je Iztok Osojnik

Iztok Osojnik, svobodni publicist, esejist, pesnik, prevajalec. 1980-82 podiplomski študij v Osaki. Trenutno na podiplomskem študiju na FHS v Kopru. Ustanovitelj festivalov, galerij, gibanj, trendov. So-urednik revij Apokalipsa, ameriške Absinth, hrvaške filozofske revije Tvrđa, urednik spletne revije Sidaja in do nedavna spletne revije Poetryinternational. Vodja mednarodnega filozofskega simpozija Miklavža Ocepka. Do nedavnega direktor mednarodnega literarnega srečanja Vilenica, zdaj vodja Mednarodne prevajalske delavnice Zlati čoln in umetniški vodja Slovanskega festivala v Cankarjevem domu. Nacionalni vodja ameriškega poletnega seminarja za podiplomske študente Vermont Collega na Bledu. Objavil preko 25 knjig poezije (6 v tujini), 3 romane in 3 knjige znanstvene esejistike (nazadnje Homo politicus). V tujini uredil dve antologiji slovenske literature. Preveden in objavljen v 26 jezikih. Za svoje delo dobil več domačih in tujih nagrad.

Razlaga ključnih pojmov

Poietai

Grška beseda za pesnika, t.i. tisti, ki piše pesmi oziroma poezijo. [Vir](#)

Poiesis

Grška beseda za poezijo, t.j. literarno ustvarjanje, katerega izrazna oblika je pesem, pesništvo (lit.).Vir: SSKJ

Jezik

Temeljno sredstvo sporazumevanja; to je večinoma besedni jezik, ki ga dopolnjujejo nebesedni jeziki. Z jezikom opišemo stvari, dejanja ali odmišljene pojme. [Vir](#)

Tematske povezave

[Pesnik.net](#)

[Airbeletrina](#)

[Bukla](#)

[Leposlovje](#)

[Poetry Archive](#)

[Famous Poets](#)

[Poets](#)